

บทคัดย่อ

การศึกษาที่ใช้วิธีการ ARIMA ในการแยกแนวโน้มขององค์ประกอบต่าง ๆ ในบัญชีการชำระหนี้ระหว่างประเทศออกเป็นส่วนที่มีระบบหรือคาดคะเนกับส่วนที่ไม่มีระบบหรือคาดคะเนไม่ได้ แนวโน้มของส่วนที่มีระบบจะใช้ในการคาดคะเนแนวโน้มในอนาคตขององค์ประกอบต่าง ๆ ในบัญชีการชำระหนี้ระหว่างประเทศด้วย สำหรับแนวโน้มส่วนที่ไม่มีระบบนั้น ใช้ศึกษา โดยเปรียบเทียบกับตัวแปรที่อาจมีผลกระทบต่อการค้าและการไหลของเงินทุนระหว่างประเทศ

สินค้าส่งออกที่สร้างความผันผวนให้กับมูลค่าส่งออกรวมได้แก่ ข้าวและ "อื่น ๆ" ความผันผวนของการส่งออกข้าวนี้เกิดจากนโยบายของรัฐบาลและการผลิตของทั้งประเทศ คู่แข่งและผู้นำเข้า ส่วนการส่งออกสินค้า "อื่น ๆ" นั้น มีความผันผวนจากการที่ส่วนใหญ่ไม่ผลิตสดที่แน่นอน ตัวแปรที่มีผลกระทบต่อมูลค่าส่งออกรวมได้แก่ ราคาเปรียบเทียบระหว่างประเทศและรายได้ของต่างประเทศ ซึ่งมักจะส่งผลภายใน 1 ปี

สินค้านำเข้าที่ก่อให้เกิดความผันผวนในมูลค่านำเข้ารวมตลอดระยะเวลา 30 ปี ที่ทำการศึกษาได้แก่ สินค้าประเภทนม ส่วนสินค้านำเข้าประเภทเชื้อเพลิงและวัตถุดิบ ที่สำเร็จนั้นสร้างความผันผวนน้อยครั้งกว่าแต่มีขนาดมาก ตัวแปรที่พบที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าส่วนที่ไม่มีระบบได้แก่ ราคาเปรียบเทียบระหว่างประเทศ รายได้ประชาชาติ การใช้จ่ายของรัฐบาล ปริมาณเงินหมุนเวียน และการลงทุนของภาคเอกชน

การไหลเข้าของเงินทุนเท่าที่ผ่านมามีเงินทุนระยะยาวภาคเอกชนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ และสร้างความผันผวนกับปริมาณเงินทุนมากที่สุด เงินทุนนำเข้าส่วนที่คาดคะเนไม่ได้มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้ประชาชาติ การใช้จ่ายรัฐบาล และมูลค่านำเข้ารวม

การศึกษาแนวโน้มการผลิตของภาคเศรษฐกิจใหญ่ 3 ภาค คือ เกษตร อุตสาหกรรม และบริการ พบว่า สัดส่วนของภาคเกษตรในรายได้ประชาชาติจะลดลง 2 หน่วยเปอร์เซ็นต์ในช่วงปี 1986-1990 โดยภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการจะเพิ่มขึ้น ภาคละ 1 หน่วยเปอร์เซ็นต์ นอกจากนี้ดัชนีราคาของการผลิตในภาคเกษตรและภาค

บริการจะสูงขึ้นมากในช่วง เวลาดังกล่าวด้วย ดังนั้น เราคงจะพอแน่ใจได้ว่าการส่งออก
ของประเทศไทยจะไม่ต้องพึ่งพิงการ เกษตร เพียงอย่างเดียว อีกต่อไป และภาคเกษตรจะยัง
มีแนวโน้มราคาที่สูงขึ้นพอสมควร

ทางด้านราคาส่งของรัฐบาลนั้น แนวโน้มของรายรับรัฐบาลจะแปรผันตามภาวะ
เศรษฐกิจ ส่วนรายจ่ายมีการขยายตัวผิดปกติเป็นบางครั้งตามนโยบายรัฐบาลในขณะนั้น
ถึงแม้ว่าอัตราการขยายตัวของรายจ่ายจะกลับสู่อัตราปกติ ปริมาตรรายจ่ายก็ยังคงเพิ่มขึ้นเป็น
จำนวนที่สูงบนฐานของรายจ่ายในปีที่ผ่านมาไป ซึ่งจะทำให้ขาดดุลงบประมาณเป็นจำนวนสูง
ติดต่อกันหลายปีจนต้องมีการบีบรัดรายจ่ายอย่างรุนแรงในภายหลัง เนื่องจากภาวะหนี้สินที่
เพิ่มรวดเร็วเกินไปนั่นเอง การขาดดุลงบประมาณจากแนวโน้มปกติมีความสัมพันธ์ในทาง
เดียวกับสินเชื่อกายในประเทศของธนาคารชาติตั้งแต่ปลายทศวรรษ 1960 และเกิดในปี
เดียวกัน แต่การขาดดุลที่ผิดปกติจะนำหน้า 1 ปี ตั้งแต่ปี 1980

การประมาณการแนวโน้มขององค์ประกอบต่าง ๆ ในบัญชีการชำระเงินระหว่าง
ประเทศ พบว่า มูลค่าส่งออกจะมีอัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ยในช่วงปี 1986-1990
16 เปอร์เซ็นต์ ในขณะที่มูลค่านำเข้าจะมีอัตรา 8 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งจะทำให้ดุลการค้ามีภาวะ
ที่ดีขึ้นมากจนกระทั่งได้ดุลในปี 1989 ส่วนดุลบริการจะดีขึ้นมากเช่นเดียวกันโดยมีอัตราเฉลี่ย
30 เปอร์เซ็นต์ เมื่อประกอบกับแนวโน้มประมาณการไหลของเงินทุนซึ่งจะมีอัตราการขยายตัว
ต่ำกว่า 1 เปอร์เซ็นต์ ดุลการชำระเงินของประเทศไทยจะอยู่ในภาวะเกินดุลเป็นจำนวนกว่า
100,000 ล้านบาทในปี 1990

เป็นที่น่าสังเกตว่าแนวโน้มประมาณการของมูลค่านำเข้าอาจจะต่ำเกินไปและ
ดุลบริการจะสูงไปก็ได้ ถ้าเป็นเช่นนั้นจริงดุลการชำระเงินที่ประมาณการไว้ควรจะต่ำลง
อย่างไรก็ดี ถึงแม้ว่าการชำระเงินจะไม่เกินดุลมากก็ตาม การดำเนินนโยบายการเงิน
อัตราแลกเปลี่ยนและนโยบายการ เจริญเติบโตของ เศรษฐกิจของประเทศจะสามารถทำได้ด้วย
ความสบายใจมากขึ้นว่าจะไม่มีปัญหาด้านดุลการค้าและดุลการชำระเงิน ในอีกแง่หนึ่งประมาณการ
ของแนวโน้มดุลการค้าและดุลการชำระเงินนั้นสอดคล้องกับการแนวโน้มการ จัดสรรกำลังผลิตไปสู่

ภาคอุตสาหกรรมและบริการ ซึ่งเป็นแรงผลักดันหลักของการส่งออกอยู่ในขณะนี้ รวมทั้ง
สอดคล้องกับภาวะการคลังของรัฐบาล ซึ่งคงจะไม่มีภาระขาดดุลงบประมาณที่ผิดปกติภายใต้
ภาวะเศรษฐกิจที่ดีขึ้นเป็นลำดับ

ในส่วนสุดท้าย เป็นกรกล่าวถึง เหตุและผลของนโยบายกีดกันการค้าระหว่าง
ประเทศ พร้อมทั้งวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการเปลี่ยนแปลงทิศทางการค้า ผลการศึกษา
พบว่า โดยทั่วไปแล้วในช่วงปี 1986-1990 ยังคงไม่มีการเปลี่ยนทิศทางการค้าอย่างมก
ดังนั้น การประมาณการแนวโน้มทิศทางการค้า และการไหลของเงินทุนโดยใช้วิธี ARIMA
ของการศึกษานี้ยังคงใช้ได้

ชำนาญ หอสมุด